

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

10 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență :

Președinte – Timofci Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către avocatul Lichii Iana în numele inculpatului Nazarov Akhlidin și de către inculpat, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 aprilie 2019, în cauza penală privindu-l pe

Nazarov Akhlidin Xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxx, regiunea xxxx, r-xxxx, s. xxxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 16.03.2018 - 23.05.2018 (prima instanță);
2. 01.08.2018 - 10.04.2019 (instanța de apel);
3. 01.08.2019 – 10.12.2019 instanța de recurs ordinar).

Asupra recursurilor ordinare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți (sediul Fălești) din 23 mai 2018, Nazarov Akhlidin a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 8 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Tot prin aceeași sentință, Nazarov Akhlidin a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (3) lit. f) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Nazarov Akhlidin la începutul lunii decembrie 2017, data exactă de către organul de urmărire penală nu a fost posibil de stabilit, pe timp de noapte, aflându-se la domiciliul concubinei sale Rogojină Ala, amplasat în satul xxxx, raionul xxxx, intenționat, urmărind scopul satisfacerii poftelor sexuale în formă obișnuită, profitând de starea de neputință a victimei xxxxxx, născută la xxxx, domiciliată în aceeași localitate, de a se apăra și a conștientiza pe deplin cele întâmplate, generată de vârsta fragedă, despre care cunoștea cu certitudine că este minoră, a aplicat constrângerea fizică și psihică asupra acesteia, exprimată prin imobilizarea brațelor și picioarelor, ca metodă de învingere a rezistenței opuse de aceasta, a dezbrăcat-o

de haine și în mod forțat a întreținut un raport sexual în formă obișnuită împotriva voinței victimei, ca rezultat ultima, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 201820D0033 din 29 ianuarie 2018, a rămas însărcinată.

Prima instanță a indicat că deși organul de urmărire penală a calificat acțiunile inculpatului în baza art. 171 alin. (3) lit. f) Cod penal, în ședința de judecată nu s-a demonstrat calificativul „*soldat cu urmări grave*”, motiv pentru care l-a exclus și a calificat acțiunile inculpatului Nazarov Akhlidin în baza art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, conform indicilor calificativi – violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei, profitând de imposibilitatea ei de a se apăra și de a-și exprima voința, săvârșit cu bună-știință asupra unui minor.

1.1.2. Prima instanță a mai reținut că Nazarov Akhlidin a fost învinuit de faptul, că la finele lunii noiembrie 2017, data și ora exactă de către organul de urmărire penală nu a fost posibil de stabilit, pe timp de noapte, aflându-se la domiciliul concubinei sale Rogojină Ala, amplasat în s. Xxxxx r-nul xxxxxx intenționat, urmărind scopul satisfacerii poftelor sexuale în formă obișnuită, profitând de starea de neputință a victimei xxxxx, a.n. xxxxxx, domiciliată în aceeași localitate, de a se apăra și a conștientiza cele întâmplate, generată de vârsta fragedă, despre care cunoștea cu certitudine că este minoră, a aplicat constrângere fizică și psihică asupra acesteia, exprimată prin imobilizarea brațelor și picioarelor, ca metodă de învingere a rezistenței opuse de aceasta, după care a dezbrăcat-o de haine și în mod forțat a întreținut un contact sexual în formă obișnuită împotriva voinței victimei, ca rezultat ultima conform raportului de expertiză medico-legală nr. 201820D0033 din 29.01.2018 a rămas însărcinată, ceea ce constituie urmări grave.

Prima instanță a indicat că acțiunile inculpatului Nazarov Akhlidin au fost calificate de organul de urmărire penală în baza art. 171 alin. (3) lit. f) Cod penal, conform indicilor calificativi: violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică sau psihică a persoanei sau profitând de imposibilitatea de a se apăra ori de a își exprima voința, săvârșit cu bună știință asupra unui minor, soldat cu urmări grave.

2. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apel de către:

2.1. Procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Nazarov Akhlidin să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 27, 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, la 7 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis;

- art. 171 alin. (3) lit. f) Cod penal, la 15 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

Pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Nazarov Akholidin să-i fie stabilită pedeapsa definitivă de 20 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

Totodată, procurorul a solicitat încasarea de la Nazarov Akholidin a cheltuielilor judiciare în sumă totală de 3260 lei.

În argumentarea apelului, procurorul a invocat că:

- prima instanță corect a ajuns la concluzia vinovăției lui Nazarov Akholidin pentru fapta de viol săvârșită la începutul lunii decembrie 2017, însă greșit a calificat fapta în baza art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, or calificarea corectă a faptei infracționale a acestuia pentru episodul de viol săvârșit la începutul lunii decembrie 2017 este în baza art. 171 alin. (3) lit. f) Cod penal și stabilirea pedepsei urma a fi efectuată în baza acestuia;

- prima instanță greșit a constatat că în speță în urma săvârșirii infracțiunii nu s-a soldat cu urmări grave, iar faptul că partea vătămată în rezultatul violului a rămas însărcinată nu se încadrează în noțiunea de urmări grave, deoarece acest fapt nu este specificat în Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 17 din 07.11.2005 „Despre practica în cauzele din categoria infracțiunilor privind viața sexuală” și Manualul judecătorului pentru cauze penale, or conform pct. 17 al Hotărârii menționate, în sensul prevederilor de la art. 171 alin. (3) lit. f) și art. 172 alin. (3) lit. e) Cod penal, prin „alte urmări grave” se înțelege: sinuciderea; pierderea capacității de naștere normală (fără cezariană); graviditatea extrauterină; pierderea capacității de a duce o viață sexuală normală; apariția gravidității în cazul contraindicațiilor medicale pentru naștere sau întreruperea sarcinii etc., listă de cazuri ce nu poartă un caracter exhaustiv;

- faptul că partea vătămată minoră xxxxxx avea o vârstă fragedă de doar 14 ani și nu era aptă atât din punct de vedere biologic cât și social, de a purta o sarcină cât și de a concepe un copil, a rămas însărcinată în rezultatul violului, se încadrează în noțiunea de alte urmări grave, cu atât mai mult că partea vătămată ulterior a efectuat și întreruperea sarcinii la termenul de 9 săptămâni;

- traumatismul, atât psihologic cât și fizic suportat de partea vătămată minoră xxxxxx ca rezultat al rămânerii însărcinate în rezultatul violului, precum și efectuarea ulterioară a întreruperii sarcinii reprezintă și se încadrează în noțiunea de „*alte urmări grave*”;

- pe episodul din învinuire privind fapta de viol săvârșită la sfârșitul lunii noiembrie 2017, nu a existat o careva agravare a învinuirii aduse lui Nazarov Akholidin, acțiunile căruia au fost calificate prin discursul procurorului în baza art. 27-171 alin. (2) lit. b) Cod penal, calificare care este una mai ușoară de cât cea formulată în rechizitoriu, motiv din care nu era necesar formularea unei noi învinuiri și că instanța urma să stabilească vinovăția lui Nazarov Akholidin în

săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 27, 171 alin. (2) lit. b) Cod penal și aplicarea unei pedepse în baza acestei calificări.

2.2. Inculpatul Nazarov Akhlidin, care a solicitat rejudecarea cauzei și pronunțarea în privința sa a unei hotărâri de achitare, motivând că prima instanță s-a bazat doar pe declarațiile părții vătămate și pe expertiza nr. 201820D0033 din 29.01.2018, însă această expertiză nu demonstrează vinovăția acestuia pe deplin și a fost condamnat doar pe baza presupunerilor.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 aprilie 2019, apelul declarat de inculpat a fost respins ca nefondat, iar apelul declarat de procuror a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Nazarov Akhlidin a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 27, 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, la 5 ani închisoare;
- art. 171 alin. (3) lit. f) Cod penal, la 13 ani închisoare.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Nazarov Akhlidin i s-a stabilit pedeapsa definitivă de 15 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că Nazarov Akhlidin la finele lunii noiembrie 2017, data și ora exactă de către organul de urmărire penală nu a fost posibil de stabilit, pe timp de noapte, aflându-se la domiciliul concubinei sale, Rogojină Ala, amplasat în s. xxxxx r-nul xxxxxx, intenționat, urmărind scopul satisfacerii poftei sexuale în formă obișnuită, profitând de starea de neputință a victimei Xxxxxx Xxxx, a.n. 24.04.2003, de a se apăra și a conștientiza cele întâmplate, generată de vârsta fragedă, despre care cunoștea cu certitudine că este minoră, a aplicat o constrângere fizică și psihică asupra acesteia, exprimată prin imobilizarea brațelor și picioarelor, ca metodă de învingere a rezistenței opuse de aceasta, după care a dezbrăcat-o de haine și s-a urcat deasupra acesteia, însă din motive independente de voința lui nu și-a realizat intenția până la capăt, deoarece s-a trezit fratele victimei care dormea în aceeași cameră.

Aceste acțiuni ale inculpatului Nazarov Akhlidin, au fost încadrate de instanța de apel în baza art. 27, 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, tentativă de viol, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică sau psihică a persoanei sau profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra ori de a-și exprima voința, săvârșit cu bună știință asupra unui minor, care din cauze independente de voința făptuitorului nu și-a produs efectul.

3.1.2. Totodată, instanța de apel a mai constatat că Nazarov Akhlidin la începutul lunii decembrie 2017, data exactă de către organul de urmărire penală nu a fost posibil de stabilit, pe timp de noapte, aflându-se la domiciliul concubinei sale Rogojină Ala, amplasat în satul xxxxx, raionul xxxxxx, intenționat, urmărind scopul satisfacerii poftei sexuale în formă obișnuită, profitând de starea de neputință a victimei Xxxxxx Xxxx, născută la xxxxx, domiciliată în aceeași

localitate, de a se apăra și a conștientiza pe deplin cele întâmplăte, generată de vârsta fragedă, despre care cunoștea cu certitudine că este minoră, a aplicat constrângerea fizică și psihică asupra acesteia, exprimată prin imobilizarea brațelor și picioarelor, ca metodă de învingere a rezistenței opuse de aceasta, a dezbrăcat-o de haine și în mod forțat a întreținut un raport sexual în formă obișnuită împotriva voinței victimei, ca rezultat ultima, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 201820D0033 din 29 ianuarie 2018, a rămas însărcinată.

Instanța de apel a încadrat aceste acțiuni ale inculpatului Nazarov Akhlidin în baza art. 171 alin. (3) lit. f) Cod penal, violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică sau psihică a persoanei sau profitând de imposibilitatea de a se apăra ori de a își exprima voința săvârșit cu bună știință asupra unui minor, soldat cu urmări grave.

Instanța de apel a notat în urma examinării cauzei, că vinovăția lui Nazarov Akhlidin este dovedită prin declarațiile părții vătămate Xxxxxx Xxxx, reprezentantului legal al părții vătămate minore - Rogojină Ala și ale martorilor Rogojină Nina, Rogojină Nicolai, Rogojină Andrian și Frasîneac Tatiana, audiați în prima instanță, la fel și alte probe scrise cercetate în instanța de apel, cum ar fi:

- procesul-verbal de sesizare despre săvârșirea infracțiunii din 29.01.2019 deus de xxxxxxx (f.d. 8 vol. I), care în totalitate coroborează cu declarațiile date de partea vătămată în fața instanței de judecată, la fel coroborează cu declarațiile învinuitului Nazarov Akhlidin date în fața organului de urmărire penală, prin care acesta recunoaște tentativa comiterii unui raport sexual cu Xxxxxx Xxxx în luna noiembrie 2017 și la fel recunoaște comiterea raportului sexual față de Xxxxxx Xxxx în luna decembrie 2017. La fel, procesul-verbal de sesizare coroborează cu planșa fotografică anexată la procesul-verbal de examinare a obiectului (f.d.34-39, vol. I).

- raportul de expertiză judiciară (f.d. 54, vol. I), întocmit la data de 29.01.2018 și trimitere-extras a medicului de familie (f.d. 55, vol. I), prin care se confirmă lipsa leziunilor corporale la Xxxxxx Xxxx și la fel se confirmă graviditatea la termen de 8 săptămâni, ce nu exclude perioada conceperii la timpul indicat de început de luna decembrie 2017. Raportul dat, instanța de apel l-a considerat necesar de a-1 admite în calitatea lui de probă în confirmarea vinovăției lui Nazarov Akhlidin, menționând că acest raport coroborează cu declarațiile lui Xxxxxx Xxxx, cu declarațiile lui Nazarov Akhlidin date în calitate de învinuit.

- raportul de expertiză judiciară din 02.03.2018 prin care se confirmă capacitatea părții vătămate de a înțelege corect caracterul acțiunilor săvârșite cu ea, capacitatea de a conștientiza și dirija cu acțiunile sale și la fel, confirmă lipsa tulburărilor psihice (f.d. 71-73, vol. I).

- procesul-verbal de audiere a învinuitului Nazarov Akhlidin, prin care acesta recunoaște acțiunile indicate în actul de învinuire și aceste declarații

coroborează cu declarațiile părții vătămate, declarațiile reprezentantului legal precum și restul declarațiilor date de martorii audiați (f.d. 103-104, vol. I);

- procesul-verbal de examinare a obiectului cu planșa fotografică și copia convorbirilor telefonice (f.d. 34-39, vol. I).

Astfel, instanța de apel referitor la argumentele invocate în apel de către inculpatul Nazarov Akholidin privind lipsa unor probe veridice în confirmarea vinovăției acestuia și condamnarea lui doar în baza declarațiilor date de partea vătămată, instanța de apel a atestat că sunt declarative deoarece aceste argumente vin în contradicție cu totalitatea de probe administrate în cadrul procesului penal și verificate în instanța de apel.

În același context, instanța de apel a făcut referire la declarațiile lui Nazarov Akholidin date în calitate de învinuit, considerând că acestea coroborează în totalitate cu declarațiile date de partea vătămată Xxxxxx Xxxx și la fel coroborează cu copiile convorbirilor telefonice anexate la materialele cauzei penale.

De asemenea, instanța de apel nu a acceptat argumentul inculpatului, că declarațiile date în calitate de învinuit, au fost din cauza că a fost reținut și nu a conștientizat urmările acestor declarații, instanța de apel specificând că nu sunt veridice și reprezintă drept o modalitate de a evita răspunderea penală, deoarece aceste declarații au fost date nu la momentul reținerii, dar la patru zile după reținere, acesta având posibilitate reală de a conștientiza urmările și circumstanțele expuse în aceste declarații. La fel, instanța de apel a menționat și despre declarațiile date în cadrul examinării cauzei în instanță, care sunt contradictorii și diferite, acesta indicând inițial despre acțiunile comise de concubină fără a se expune pe învinuirea adusă. Ulterior, fiind audiat suplimentar, deja indică despre acțiuni ale părții vătămate, care însă nu se regăsesc în declarațiile date în calitate de învinuit, după care în general indică despre existența unui bărbat, care la momentul apariției sarcinei la Xxxxxx Xxxx era înrolat în rândurile armatei.

Subsidiar, instanța de apel a apreciat critic și argumentul inculpatului ce ține de mesajul transmis prin telefon concubinei sale cu scop de a o reîntoarce pe aceasta acasă, deoarece aceste mesaje au fost urmate de încercările inculpatului de a părăsi teritoriul țării și nu de a păstra familia, după cum indică inculpatul.

Totodată, instanța de apel a constatat că prima instanță neîntemeiat a dispus achitarea inculpatului de sub învinuirea adusă în baza art. 171 alin. (3) lit. f) Cod penal, pentru episodul din luna noiembrie, deoarece în situația în care procurorul a solicitat recalificarea acțiunilor pentru comiterea unei infracțiuni mai ușoare instanța urma să se expună asupra existenței faptei expuse de procuror, dar nu să se expună asupra învinuirii modificate de procuror în cadrul examinării cauzei penale, nefiind încălcat astfel dreptul la apărare a inculpatului.

Mai mult, instanța de apel a indicat că soluția primei instanțe de achitare a inculpatului este contrară circumstanțelor, iar învinuirea adusă de procuror în

instanța de apel a fost confirmată prin probele cercetate de prima instanță, precum și în instanța de apel.

Instanța de apel nu a menținut nici soluția primei instanțe de recalificare a acțiunilor inculpatului Nazarov Akhlidin din luna decembrie 2017, din art. 171 alin. (3) lit. f) Cod penal la art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, pe motiv că nu a au fost constatate urmările grave în speță.

În acest sens, instanța de apel a specificat că prima instanță la interpretarea acestui aspect, nu a ținut cont de circumstanțele cauzei și faptul, că această noțiune în cazul dat este una concretă și esențială în cazul în care o minoră de 14 ani rămâne însărcinată în urma raportului sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică, ulterior aceasta fiind supusă avortului.

Subsidiar, instanța de apel a notat că s-a apreciat greșit noțiunea expusă în pct.17 a Hotărârii Plenului CSJ nr.17, în care este indicat atât despre graviditatea extrauterină sau întreruperea sarcinii care la fel sunt soldate în final cu supunerea avortului, aceste noțiuni însă sunt admise drept urmări grave a unor victime cu o vârstă majoră, care sunt capabile de a suporta o sarcină în condiții normale, pe când graviditatea unei minore de 14 ani soldată cu întreruperea acestei sarcini pe motive de vârstă este aceiași urmare gravă în sensul art. 171 al. (3) lit. f) CP în raport cu Hotărârea plenului CSJ analizată de prima instanță.

Referitor la pedeapsă, instanța de apel a indicat că ține cont de circumstanțele comiterii faptelor, de personalitatea inculpatului, de lipsa circumstanțelor agravante și de lipsa circumstanțelor atenuante, normele speciale ale Codului penal, care stabilesc limitele de pedeapsă precum și de normele generale ale Codului penal, art. 7, 61, 75, 78 Cod penal.

Cât privește solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată, instanța de apel a conchis că este neîntemeiată.

Astfel, instanța de apel a notat că art. 227 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, stabilește cercul de persoane care au dreptul la compensarea cheltuielilor de judecată din care fac parte experții și specialiștii, însă din materialele cauzei, instanța de apel nu a stabilit careva cheltuieli suportate de o astfel de categorie de persoane cum ar fi expertul sau specialistul în cadrul acestei cauze penale. Instanța de apel a considerat că nu este aplicabilă norma procesuală invocată în apel în scopul încasării cheltuielilor suportate pentru efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

În acest sens, instanța de apel a atestat că prima instanță corect nu a încasat de la Nazarov Akhlidin, în beneficiul statului a cheltuielilor pentru efectuarea expertizei judiciare, deoarece aceste cheltuieli nu fac parte din categoria cheltuielilor de judecată care pot fi încasate de la inculpat.

Instanța de apel a notat că această concluzie se întemeiază și pe dispozițiile art.143 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit căroră expertiza se

dispune și se efectuează, pentru constatarea unor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză. Dispoziție alin. (2) aceleiași norme stipulează, că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Totodată, potrivit art. 100 alin. (2) Cod de procedură penală și art.6 par.2 a Convenției, sarcina probațiunii e pusă în seama organului de urmărire penală, persoana acuzată de un delict beneficiind de „prezumția nevinovăției”, stipulată la art. 8 Cod de procedură penală.

Reieșind din faptul, că expertiza judiciară a fost ordonată de organul de urmărire penală în vederea efectuării acțiunilor procesuale, ce la rândul său au determinat încadrarea juridică a faptei, acțiuni procesuale ce țin de administrarea probelor și formularea învinuirii.

4. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către:

4.1. Avocatul Lichii Iana în numele inculpatului Nazarov Akhlidin, care indică temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală și solicită casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri, de achitare a inculpatului de sub învinuirea imputată.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;

- nu au fost întrunite elementele infracțiunii;

- în ședința de judecată nu s-a constatat existența faptei prejudiciabile prevăzute de art. 27, 171 alin. (2) lit. f) Cod penal și art. 171 alin. 3 lit. f) Cod penal, ultimul nu a comis nici un act de viol sau raport sexual cu minora, Xxxxxx Xxxx. Nu au fost acumulate probe în sensul comiterii de către acesta a infracțiunii de viol;

- nici unul din martori nu declară cu certitudine despre săvârșirea de către Nazarov Akhlidin a infracțiunii care i se impută acestuia. Acuzarea nu a prezentat probe incontestabile, care pot combate poziția inculpatului, decât declarațiile părții vătămate Xxxxxx Xxxx, care este singura persoană, care a comunicat, că inculpatul a întreținut relații sexuale;

- martorii audiați în cadrul ședinței primei instanțe au declarat că partea vătămată Xxxxxx Xxxx nu le-a vorbit despre faptul că inculpatul ar fi violat-o. Astfel, declarațiile acestor martori nu pot fi puse la baza unei decizii de condamnare;

- instanța de judecată a dat o apreciere incorectă probelor prezentate de acuzare și nu a apreciat multilateral și obiectiv probele administrate, care în cumul

dovedesc cu certitudine nevinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, nu s-a expus asupra tuturor motivelor indicate în apelul inculpatului;

- partea vătămată la fiecare audiere a sa, depune declarații necorecte și contradictorii, motiv din care aceste declarații nu pot servi ca probe pentru pronunțarea unei sentințe, nu pot constitui temei al condamnării și să nu fie luate în vedere la soluționarea cauzei;

- actul de învinuire se caracterizează prin imprecizii cu privire la detaliile esențiale ale situației de fapt (data, ora, locul). În așa mod învinuirea adusă inculpatului contravine dreptului garantat prin art. 6 paragraful 3 dinc. Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa;

- instanța urma să aprecieze și faptul că, până la constatarea sarcinii la partea vătămată, careva plângeri că a fost violată nu au fost înaintate și nici leziuni corporale nu au fost prezente. Unica probă care ar confirma sau infirma raportul sexual între inculpat și partea vătămată ar fi expertiza genetică, prin care ar fi posibil de stabilit dacă inculpatul are tangență la sarcina părții vătămate, însă această solicitare a fost respinsă de către instanța de judecată;

- prima instanță neîntemeiat a ajuns la concluzia că, inculpatul a depus declarații contradictorii, or, declarațiile de la (f.d. d 103-104 vol. I), urmau a fi apreciate critic, deoarece au fost scrise de către procuror, fără a fi date citirii inculpatului;

- la baza sentinței de condamnare a lui Nazarov Akhlidin au fost declarațiile părții vătămate Xxxxxx Xxxx, procesul-verbal de sesizare, probe care au fost obținute în cadrul urmăririi penale, însă acestea sunt nule;

- declarațiile părții vătămate minore cât și a martorului minor xxxxxxxx, a martorului minor xxxxxx au fost efectuate în lipsa pedagogului sau psihologului, minorele fiind audiate numai în prezența mamei Rogojină Ala și ale ofițerului de urmărire penală, nefiind respectate prevederile art. 94 alin. (1), 479 alin. (2), (3), 480, 481 Cod de procedură penală;

- audierea părții vătămate minore cât și a martorilor minori în lipsa pedagogului sau psihologului, cât și prevederile art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală, duc la încălcarea prevederilor legale referitoare la participarea părților în cazurile obligatorii, atrage nulitatea actului procedural și potrivit jurisprudenței CtEDO acesta urmează a fi considerat fapt inadmisibil.

4.2. Inculpatul Nazarov Akhlidin, care fără a indica vreun temei de recurs pervăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu achitarea sa de sub învinuirea imputată.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- instanța de apel l-a condamnat, bazându-se doar pe declarațiile părții vătămate, în lipsa altor probe;

- nu a săvârșit infracțiunea imputată, or în speță nu a fost efectuată o expertiză ADN, iar organul de urmărire penală a distrus probele ce demonstrează nevinovăția sa;

- procurorul și avocatul din oficiu au creat presiune morală asupra sa și au scris declarațiile lui, în locul său, fiind impus să semneze că și-ar fi recunoscut vinovăția;

- nu a fost citat să participe în ședințele de judecată în instanța de apel, fiind pronunțată hotărârea de condamnare în lipsa sa, iar în ședințele în care a participat nu înțelegea ce-i traduce interpretul și nu a primit copia deciziei instanței de apel;

- nu au fost luate în considerare declarațiile sale și documentele prezentate în calitate de probe.

5. La recursurile ordinare declarate, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul care pledează pentru inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate, și menționează că instanța de apel, rejudecând cauza just a constatat circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei și corect a încadrat acțiunile făptuitorului.

Totodată, notează că recursurile sunt întemeiate în principal pe aprecierea probelor ce nu constituie temei de recurs, iar instanța de apel în strictă conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a verificat, s-a pronunțat și a apreciat fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

6. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

În speță se constată că recurenții s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au declarat recursurile ordinare în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta

reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Dispozițiile art. 1 alin. (3) Cod de procedură penală, prevăd că organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sunt obligate să activeze în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere ori **să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.**

În urma verificării materialelor cauzei, Colegiul penal lărgit relevă că în speță, avocatul Lichii Iana în numele inculpatului critică decizia instanței de apel pledând pentru faptul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și că nu au fost întrunite elementele infracțiunii, indicând incidența temeiurilor de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, iar inculpatul Nazarov Akhlidin critică decizia instanței de apel invocând nevinovăția sa, lipsa de probe în demonstrare învinuirii și prezența presiunilor morale și psihice ale procurorului și avocatului de la faza urmăririi penale asupra sa, în vederea recunoașterii vinovăției de către acesta.

Verificând legalitatea deciziei atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și-a găsit confirmarea în cauza dată în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, menționând în acest context următoarele.

Colegiul penal lărgit invocă că instanța de apel nu a examinat toate chestiunile esențiale supuse atenției sale, or din materialele cauzei penale rezultă că pe parcursul procesului penal, atât în prima instanță (f.d. 193 verso, 194, vol. I), cât și în perioada judecării cauzei în instanța de apel (26-29, 89, 129, 133 vol. II), inculpatul Nazarov Akhlidin a invocat și a înaintat solicitări/plângeri în legătură cu presiunile morale și psihice la care a fost supus în cadrul urmăririi penale de către organul de urmărire penală și de către avocatul său, în vederea recunoașterii vinovății în comiterea infracțiunilor imputate și semnarea procesului-verbal de audiere suplimentară a acestuia în calitate de învinuit din 02 februarie 2018 (f.d. 103-104, vol. I), prin care acesta în rezultatul presiunilor la care a fost expus a recunoscut că a săvârșit raporturile sexuale cu partea vătămată.

Mai mult, se reține că o plângere în acest sens (f.d. 89, vol. II) a fost adresată de inculpat și în adresa Procuraturii raionului Fălești, însă în materialele cauzei nu este prezentă o ordonanță devenită definitivă, care ar confirma soluția finală adoptată la examinarea plângerii depuse de inculpatul Nazarov Akhlidin, în care acesta invocă că a fost supus presiunilor morale și psihice la faza urmăririi penale.

În acest sens, Colegiul penal lărgit menționează că potrivit prevederilor art. 10 alin. (3¹) Cod de procedură penală, *„Sarcina probațiunii neaplicării torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante îi revine autorității în a cărei custodie se află persoana privată de libertate, plasată la dispoziția unui organ de stat sau la indicația acestuia, sau cu acordul ori consimțământul său tacit”*, art. 52 alin. (1) pct. 27) Cod de procedură penală, *„procurorul se pronunță în actele procedurale dacă a avut loc sau nu încălcarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în cazul în care părțile invocă încălcarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale”*, la fel, conform art. 262 alin. (4¹) Cod de procedură penală, *„Orice declarație, plângere sau alte informații ce oferă temei de a presupune că persoana a fost supusă acțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant, prevăzute la art.166¹ din Codul penal, urmează a fi prezentate sau transmise imediat procurorului pentru a fi examinate în conformitate cu art. 274 alin. (3¹) din prezentul cod”*, iar potrivit art. 274 alin. (3¹) Cod de procedură penală, *„În cazul în care din cuprinsul actului de sesizare sau de constatare rezultă bănuirea de săvârșire a unei infracțiuni prevăzute la art.166¹ din Codul penal, procurorul urmează să decidă asupra acesteia corespunzător alin.(1) din prezentul articol, într-un termen ce nu va depăși 15 zile”*, astfel, alin. (1) al aceluiași articol stabilește că *„Organul de urmărire penală sau procurorul sesizat în modul prevăzut în art. 262 și 273 dispune în termen de 30 de zile, prin ordonanță, începerea urmăririi penale în cazul în care, din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor de constatare, rezultă o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune și nu există vreuna din circumstanțele care exclud*

urmărirea penală, informând despre aceasta persoana care a înaintat sesizarea sau organul respectiv.”

În aceste condiții, deși la caz inculpatul Nazarov Akhlidin a invocat despre presiunile morale și psihice la care a fost expus în cadrul urmăririi penale, la audierea sa în calitate de învinuit, atât prima instanță, cât și instanța de apel au lăsat fără examinare acest aspect esențial, fără a clarifica veridicitatea acestor chestiuni, prin ce s-au manifestat aceste acțiuni de constrângere morală și psihică invocate, dacă ele au existat, au fost reale și dacă au fost suficient de intense pentru a influența inculpatul la depunerea declarațiilor de proprie incriminare date în calitate de învinuit, or ambele instanțe la adoptarea soluției de condamnare în privința inculpatului Nazarov Akhlidin au luat în considerare și declarațiile acestuia date în calitate de învinuit la 02 februarie 2018, în lipsa unei soluții/ordonanțe de verificare a acestor circumstanțe, motiv din care soluția instanțelor de judecată este afectată de un viciu fundamental.

În acest sens, e de reținut că CtEDO în hotărârea sa din cauza Gäfgen împotriva Germaniei din 01 iunie 2010, în pct. 115, a reamintit că, în primul rând, autoritățile naționale sunt cele care trebuie să remedieze o pretinsă încălcare a Convenției. În această privință, întrebarea dacă un reclamant se poate pretinde victimă a încălcării pretinse se pune în toate etapele procedurii în ceea ce privește Convenția.

Mai mult, în pct. 168 al aceleași hotărâri, CtEDO în ceea ce privește utilizarea mijloacelor de probă adunate cu încălcarea dreptului de a păstra tăcerea și a dreptului de a nu contribui la propria incriminare, a reamintit că acestea sunt norme internaționale recunoscute în general, care sunt în centrul noțiunii de proces echitabil astfel cum este garantat de art. 6. Aceste norme sunt inspirate în special de grija de a proteja un acuzat de o constrângere abuzivă din partea autorităților, pentru a evita unele erori judiciare și pentru a atinge scopurile art. 6. Dreptul de a nu contribui la propria incriminare presupune în special că acuzarea caută să își întemeieze argumentația fără să recurgă la elemente de probă obținute prin constrângere sau presiuni, în pofida voinței acuzatului.

7. În consecință, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel pripit a adoptat soluția din speță, printr-o motivare superficială, fără a clarifica chestiunea esențială supusă atenției sale privind pretinsa presiune morală și psihică invocată de inculpatului Nazarov Akhlidin la audierea sa în calitate de învinuit, și a lăsat astfel fără vreo argumentare solicitările acestuia pe parcursul procesului penal, nu a corectat omisiunea primei instanță, de a supune verificării aceste circumstanțe, prin ce a fost afectată soluția adoptată și astfel recursurile declarate urmează a fi admise, iar decizia instanței de apel casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

8. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererile de apel și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursurile declarate, nominalizate în prezenta decizie, să țină cont de toate circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță, în strictă conformitate cu cerințele legii, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa elementelor infracțiunii imputate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală și jurisprudența CtEDO.

9. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de către avocatul Lichii Iana în numele inculpatului Nazarov Akhlidin, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 aprilie 2019, în cauza penală privind-l pe **Nazarov Akhlidin XXXXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **16 ianuarie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor